

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-147.2020.10>

УДК 378 (410)

Іванова В. В.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ПІДҐРУНТЯ ПІДГОТОВКИ ДОШКІЛЬНОГО ПЕДАГОГА В УКРАЇНІ

Мета статті – проаналізувати нормативно-правове підґрунтя підготовки сучасного дошкільного педагога, що забезпечується низкою документів.

Проаналізовано завдання органів управління системою дошкільної освіти (створення умов для здобуття та забезпечення розвитку дошкільної освіти; ліцензування освітньої діяльності; соціальний захист та захист прав учасників освітнього процесу; вимог базового компонента дошкільної освіти; організація науково-методичного забезпечення, впровадження новітніх педагогічних технологій; сприяння підготовці, підвищення кваліфікації та проведення атестації педагогічних кадрів).

Виокремлено національну стратегію розвитку освіти України на період до 2021 року, де відмічено основні досягнення в Україні на початку XXI століття стосовно дошкільної освіти (запроваджено обов'язкову дошкільну освіту для дітей старшого дошкільного віку, затверджено нові державні стандарти для дошкільнят, припинено процес закриття дошкільних навчальних закладів і розширюється їх мережа), але разом з тим зазначено і основні проблеми розбудови національної системи освіти в XXI столітті та розроблено заходи щодо усунення таких проблем.

На початку XXI століття в Україні було видано низку постанов КМ про дошкілля. Розроблено програму “Освіта і навчання 2010” (2002 р.), де навчання перестало бути процесом передавання знань, наголошується на важливості вміння вчитися і самостійного опанування знаннями. Новий підхід до навчання орієнтується на особистість, що навчається, і навчання протягом усього життя. Відповідно до закону України “Про дошкільну освіту” вимоги до рівня розвиненості, вихованості, навченості дітей дошкільного віку визначаються Базовим компонентом дошкільної освіти України (державним освітнім стандартом) і реалізуються програмами, рекомендованими чи схваленими МОН України; запроваджена обов'язкова дошкільна освіта дітей п'ятирічного віку; розроблено програму розвитку дітей старшого дошкільного віку “Впевнений старт”.

На розвиток освіти в Україні впливають і міжнародні документи, зокрема – на підготовку дитини до життя в душі миру, свободи, рівності і солідарності, а також на розвиток навчання упродовж усього життя (Lifelong Learning – LLL).

Ключові слова: *нормативно-правове підґрунтя, підготовка дошкільного педагога, Україна, завдання органів управління системою дошкільної освіти, дошкільна освіта.*

Процеси реформування, які відбуваються на початку XXI століття у системі вищої педагогічної освіти, спрямовані на забезпечення потреб суспільства у кваліфікованих фахівцях, зокрема, і у професійно-педагогічній підготовці вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку [1]. Цьому питанню в Україні приділяється значна увага, адже, як зазначає С. Будаєв, головним організатором педагогічного процесу в закладах дошкільної освіти є вихователь, від якого переважно залежить всебічний розвиток особистості дитини як суб'єкта свого життя [2].

Нормативно-правове підґрунтя підготовки сучасного дошкільного педагога

забезпечується низкою документів, що проаналізовано у статті.

Актуальність та доцільність дослідження проблем підготовки фахівців дошкільної освіти як у теоретичному, методологічному, так і в історичному плані засвідчують сьогодні праці багатьох науковців, серед яких виокремимо роботи Г. Беленької, А. Богуш, Є. Вишневської, Н. Гавриш, І. Дичківської, Л. Зданевич, Л. Іщенко, М. Лещенко, О. Михайличенко, Т. Поніманської та ін.

Мета статті – проаналізувати нормативно-правове підґрунтя підготовки сучасного дошкільного педагога, що забезпечується низкою документів.

Конституційним Законом України “Про освіту” (2017 р. з доповненнями 2018 та 2019 рр.) визначено мету освіти (всебічний розвиток людини, її талантів, здібностей, компетентностей, підвищення освітнього рівня громадян для забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору; визначено право на безоплатну освіту, зокрема й дошкільну та вищу дошкільну освіту відповідно до стандартів освіти; мову освіти (особам національних меншин для здобуття дошкільної і початкової освіти поряд з державною гарантовано мови меншин); право на форми здобуття освіти: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна), індивідуальна (екстерном, сімейна, на робочому місці), дуальна; стосовно фінансування системи освіти (заклади дошкільної освіти, які не мають свого бюджету, фінансуються з районного бюджету до утворення громад).

Що стосується дошкільної освіти: діти старшого дошкільного віку обов’язково охоплюються дошкільною освітою відповідно до стандарту дошкільної освіти; відповідальність за здобуття дітьми дошкільної освіти несуть батьки, які обирають форми, що забезпечують реалізацію права дітей на дошкільну освіту; органи місцевого самоврядування забезпечують умови для здобуття дошкільниками освіти шляхом: розвитку мережі закладів освіти; замовлення підготовки педагогів для дошкільників; реалізації освітніх програм неформальної освіти для батьків; особливості здобуття дошкільної освіти визначається спеціальним законом [3].

Законом України “Про дошкільну освіту” (2001 р.) визначено основні завдання законодавством України про дошкільну освіту, і якими є: забезпечення права дитини (у тому числі – й з особливими освітніми потребами) на доступність і безоплатність здобуття дошкільної освіти; визначення змісту дошкільної освіти; визначення органів управління, а також прав і обов’язків учасників освітнього процесу; створення умов для благодійної діяльності у сфері дошкільної освіти.

У законі зазначено, що державна політика у сфері дошкільної освіти визначається конституцією України та іншими нормативно-правовими актами і втілюється центральними і місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Законом визначені типи закладів дошкільної освіти: ясла – заклад для дітей віком від 1 до 3 років (забезпечується догляд, розвиток і виховання відповідно до вимог базового компонента дошкільної освіти); заклад дошкільної освіти ясла-садок для дітей віком від одного до шести (семи) років (забезпечується догляд, розвиток, виховання і навчання відповідно до вимог базового компонента дошкільної освіти); заклад дошкільної освіти дитячий

садок для дітей віком від трьох до шести (семи) років (забезпечується розвиток, виховання і навчання відповідно до вимог базового компонента дошкільної освіти); заклад дошкільної освіти ясла-садок компенсуючого типу для дітей з особливими освітніми потребами віком від двох до семи (восьми) років; будинок дитини – заклад системи охорони здоров'я для дітей-сиріт, а також для дітей з порушеннями (фізичними, інтелектуальними) до трьох (для здорових дітей) і до чотирьох (для хворих дітей) років; заклад дошкільної освіти ясла-садок сімейного типу для дітей віком від двох місяців до шести (семи) років, які перебувають у родинних стосунках (забезпечується їхній догляд, розвиток, виховання, навчання); ясла-садок комбінованого типу (від одного до шести (семи) років) для дітей загального розвитку, компенсуючого типу, прогулянкових, сімейних, де забезпечується дошкільна освіта з урахуванням розвитку та здоров'я; центр розвитку дитини, в якому забезпечується корекція розвитку, оздоровлення дітей.

Законом встановлена наповнюваність груп: для дітей віком до одного року – до 10 осіб; від одного до трьох років – до 15 осіб, від трьох до шести (семи) років – до 20 осіб; різновікові – до 15 осіб, в інклюзивних групах – не більше 3 дітей.

У законі України “Про дошкільну освіту” чітко визначені питання управління системою дошкільної освіти. Зокрема, зазначено, що управління системою дошкільної освіти здійснюють: центральний орган виконавчої влади, який розробляє та затверджує: державні нормативи фінансового забезпечення та матеріально-технічного оснащення; базовий компонент дошкільної освіти; визначає порядок атестації педагогічних працівників системи дошкільної освіти, здійснює міжнародне співробітництво; районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування забезпечують розвиток мережі закладів дошкільної освіти відповідно до потреб населення; беруть участь у розробленні і реалізації змісту дошкільної освіти; організовують програмно-методичне, кадрове, матеріальне забезпечення діяльності педагогічних працівників у сфері дошкільної освіти, їх підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації та атестацію; забезпечують: оздоровлення дітей, їх соціальний захист, здоров'я та захисту прав дітей дошкільної освіти.

Керівництво закладом дошкільної освіти здійснює директор. В усіх закладах створюється педагогічна рада, до складу якої входять: педагогічні працівники закладу, медичні працівники, голови батьківських комітетів, головою ради є директор. Педагогічна рада визначає план роботи закладу, навантаження педагогічних працівників, заходи по зміцненню здоров'я дітей, затверджує план підвищення кваліфікації педагогічних працівників; заслуховує звіти про проходження атестації, про співпрацю з сім'єю, про забезпечення якості освіти. У закладі дошкільної освіти можуть діяти органи самоврядування (працівників, батьків тощо), які на своїх зборах (конференціях) заслуховують звіти керівника закладу, розглядають питання навчально-виховної, методичної, господарської діяльності закладу.

Отже, завдання органів управління системою дошкільної освіти полягають у наступному: створення умов для здобуття та забезпечення розвитку дошкільної освіти; ліцензування освітньої діяльності; соціальний захист та

захист прав учасників освітнього процесу; вимог базового компонента дошкільної освіти; організація науково-методичного забезпечення, впровадження новітніх педагогічних технологій; сприяння підготовці, підвищення кваліфікації та проведення атестації педагогічних кадрів.

Закон "Про дошкільну освіту" визначив план організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти відповідно до базового компонента дошкільної освіти – державного стандарту, що містить норми і положення державних вимог до рівня розвитку і виховання дитини дошкільного віку та умови, за яких вони досягається. Базовий компонент є основою для розроблення освітньої програми, яка являє собою комплекс освітніх компонентів, спланованих закладом дошкільної освіти для набуття компетентностей, визначених базовим компонентом. Освітня програма містить: перелік, зміст, тривалість освітніх галузей та послідовність їх вивчення, форми організації освітнього процесу, опис забезпечення якості освіти. Освітня програма схвалюється педагогічною радою закладу дошкільної освіти. На основі цієї програми заклад складає план роботи на навчальний рік. Для освіти дітей з особливими потребами складається окремі програми.

Науково-методичне забезпечення системи дошкільної освіти здійснюється: центральним інститутом післядипломної освіти НАПН України, методичними кабінетами місцевих органів управління освітою. Завданням такого забезпечення є: розроблення програм, посібників; поширення передового педагогічного досвіду; підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації педагогічних працівників системи дошкільної освіти. Отже, науково-методичне забезпечення системи дошкільної освіти здійснюється центральними і місцевими органами управління освітою.

Законом встановленні права дитини на: безоплатну дошкільну освіту, безоплатне медичне обслуговування закладами дошкільної освіти, здоровий спосіб життя; діти з особливими потребами – на першочергове зарахування до цих закладів.

Педагогічне навантаження встановлюється таким чином: вихователя групи загального типу – 30 годин; вихователя групи компенсуючого типу – 25 годин; асистента вихователя інклюзивної групи – 36 годин; соціального педагога і практичного психолога – по 40 годин; практичного психолога групи компенсуючого типу – 24 години; музичного керівника – 24 години; інструктора фізкультури – 30 годин; учителя-логопеда – 20 годин, керівника гуртка – 18 годин; вихователя-методиста 38 годин на тиждень.

Атестація педагогічних працівників закладу дошкільної освіти здійснюється 1 раз на 5 років. За результатами атестації: встановлюється кваліфікація педагогічного працівника – спеціаліст, спеціаліст другої категорії, спеціаліст першої категорії, спеціаліст вищої категорії; педагогічне звання вихователя – "вихователь-методист", а вихователям-методистам – "старший вихователь", "учитель-методист".

Дітям забезпечується підтримка; грудним дітям та дітям раннього віку з малозабезпечених сімей та постраждалих унаслідок Чорнобильської катастрофи, дітям-сиротам, з інвалідністю, дітям малозабезпечених сімей гарантується забезпечення дитячим харчуванням за рахунок держави. У

зкладах дошкільної освіти діти забезпечуються медичним обслуговуванням на безоплатній основі.

Законом визначені права і обов'язки батьків, а також фінансово-господарська діяльність закладів дошкільної освіти. Джерела фінансування – це кошти: засновника, державного та місцевих бюджетів, батьків, добровільні пожертвування.

Закон встановлює обов'язковість вищої педагогічної освіти за відповідною спеціальністю для педагогічних працівників закладів дошкільної освіти [4].

Отже, законом “Про дошкільну освіту” урегульовано питання функціонування закладів дошкільної освіти. Відповідно до закону: вимоги до рівня розвиненості, вихованості, навченості дітей дошкільного віку визначається базовим компонентом дошкільної освіти України (державним освітнім стандартом) і реалізуються програмами, рекомендованими або схваленими міністерством освіти і науки України в установленому порядку. Зокрема, із запровадженням в Україні обов'язкової дошкільної освіти дітей п'ятирічного віку розроблено та затверджено програму розвитку дітей старшого дошкільного віку “Впевнений старт”. Одне з основних завдань, визначених законом – збереження та зміцнення фізичного, психічного та духовного здоров'я дитини.

У законі “Про дитяче харчування” (2006 р. зі змінами 2017 р.) розписано вимоги до харчових продуктів для забезпечення задоволення дієтичних потреб дітей грудного (від народження до 1 року) та раннього (від 1 до 3 років) віку.

Законом передбачено визначення поживної цінності компонентів харчового продукту (вуглеводів, білків, жирів, вітамінів, мінералів, солей), а також у обіг дитячого харчування – транспортування, зберігання, продаж.

Особлива увага у законі звертається на якість дитячого харчування – ступінь досконалості харчування [5].

Отже, зміст закону “Про дитяче харчування” свідчить про турботу уряду за здоров'я маленьких громадян України.

Закон України “Про вищу освіту” (2002–2014 рр.) спрямовує суспільство на створення умов для самореалізації особистості, забезпечення потреби суспільства у кваліфікованих фахівцях; орієнтує на спеціальну підготовку фахівців дошкільної освіти, здатної розробляти і впроваджувати нові технології у процес навчання і виховання [6].

У 2013 році президентом України було схвалено національну стратегію розвитку освіти України на період до 2021 року. У стратегії відзначено основні досягнення в Україні на початку XXI століття стосовно дошкільної освіти (запроваджено обов'язкову дошкільну освіту для дітей старшого дошкільного віку, затверджено нові державні стандарти для дошкільнят, припинено процес закриття закладів дошкільної освіти і розширюється їх мережа), але разом з тим зазначено і основні проблеми розбудови національної системи освіти в XXI столітті та розроблено заходи щодо усунення таких проблем.

Як видно із зазначеного, в Україні з метою вдосконалення правових та організаційних засад розвитку освіти, в тому числі і дошкільної, схвалено національну стратегію розвитку освіти України на період до 2021 року.

З 2002 р. Указом президента України № 347 почала діяти національна

доктрина розвитку освіти України у XXI столітті, яка є державним документом, що визначає стратегію і основні напрями розвитку освіти у перший чверті XXI століття, зокрема, і дошкільної. Так, зазначаючи, що рівний доступ до якісної освіти забезпечується всім громадянам України, відзначено, що рівний доступу забезпечується і в дошкільній освіті, що характеризується наступним: безоплатність і доступністю дошкільної освіти в державних і комунальних навчальних закладах для дітей, у тому числі і дітей з особливими потребами; дотаціями держави на утримання дітей у закладах дошкільної освіти; різноманітною мережею закладів дошкільної освіти різних типів; збереженням здоров'я дитини, розвитком її творчих здібностей; розвитком матеріально-технічної бази.

Що стосується вищої педагогічної освіти, в документі зазначено, що забезпечується рівний доступ до якісної освіти педагогів дошкільної освіти.

Отже, реалізація доктрини забезпечує пріоритетність розвитку дошкільної освіти, упродовж 15 років скоротить відставання від зарубіжних країн, сприятиме випереджувальному розвитку освіти [7].

Відповідно до певних законів України кабінет міністрів прийняв ряд постанов. Зокрема, на зміну розпорядження ради міністрів УРСР від 22.08.1990 р. № 376, яке втратило чинність, у 1997 р. кабінет міністрів затвердив постанову "Про гарантії і компенсації для працівників, які направляються для підвищення кваліфікації", згідно з якою зберігається середня заробітна плата за основним місцем роботи під час навчання, оплата проїзду до місця навчання і назад, виплата добових, відшкодування витрат, пов'язаних із наймом житла, провадяться за місцем основної роботи [8].

Отже, у постанові чітко визначені компенсаційні для освітян, які направляються для підвищення кваліфікації з відривом від виробництва, тобто значна увага приділяється професійному розвитку працівників освіти України.

На початку XXI століття в Україні було видано низку постанов КМ про дошкілля. Зокрема, постанова КМ, якою у 2003 р. було затверджено положення про навчально-виховний комплекс як навчальний заклад, що забезпечує реалізацію права громадян на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти і діяльність якого проводиться відповідно до: конституції України (254/96-ВР), законів України "Про освіту" (1060-12), "Про загальну середню освіту" (651-14), "Про дошкільну освіту" (2628-14), інших актів та власного статуту. Положенням передбачено завдання навчально-виховного комплексу, які полягають у створенні умов для розвитку дитини дошкільного віку і учня, для здобуття дітьми дошкільного віку дошкільної освіти в обсязі державних стандартів дошкільної освіти, а учнями загальної середньої освіти – а в обсязі державних стандартів загальної середньої освіти, а також розвитку їхніх творчих здібностей.

Наказом міністерства освіти і науки, молоді та спорту у 2010 р. було затверджено типові положення "Про атестацію педагогічних працівників" (зі змінами, внесеними згідно з наказом міністерства освіти (2011), наказом МОН (2013), яке визначило порядок атестації керівних кадрів, інших педагогічних працівників, тобто – систему заходів, спрямованих на всебічне комплексне оцінювання їхньої педагогічної діяльності, метою чого є стимулювання

неперервного підвищення рівня професійної компетентності працівника. Чергова атестація здійснюється 1 раз на 5 років. Позачергова атестація проводиться з метою присвоєння працівнику кваліфікаційної категорії, педагогічного звання або при неналежному виконанні професійних обов'язків [9].

На виконання законів України "Про освіту", "Про дошкільну освіту" та з метою вдосконалення методичної роботи, підвищення рівня професійної компетентності педагогів закладів дошкільної освіти наказом МОН України затверджено у 2010 році типові положення про методичний кабінет дошкільного навчального закладу на зміну положення про педагогічний кабінет, затверджене управлінням дошкільного виховання МО УРСР від 16.11.1977 р. [10].

Наказом МО України від 03.05.1999 р. № 127 затверджено положення про психологічну службу системи освіти України, яка являє собою сукупність закладів, установ, що складають єдину систему, основу якої становлять фахівці у сфері практичної психології і соціальної педагогіки, які належать до педагогічних працівників [11].

Наказом МОН України затверджено положення про консультативний центр для батьків або осіб, які їх замінюють і дітей, які виховуються в умовах сім'ї, від 30.06.2011 р. як одну з форм надання допомоги сім'ї у вихованні дітей дошкільного віку, від 2 місяців до 6 (7) років, який організовується при навчальних закладах, що реалізують освітні програми дошкільного виховання та при районних методичних кабінетах [12].

З метою конкретизації роботи в закладах дошкільної освіти, роз'яснення певних законів, наказів, положень для обласних (міських) управлінь державних адміністрацій, МОН України розробляє і розсилає відповідні листи.

Згідно програми "Освіта і навчання 2010" (2002 р.) навчання перестає бути процесом передавання знань, наголошується на важливості уміння вчитися і самостійного опанування знаннями. Новий підхід до навчання орієнтується на особистість, що навчається, і навчання протягом усього життя [13, с. 19].

Відповідно до закону України "Про дошкільну освіту" вимоги до рівня розвиненості, вихованості, навченості дітей дошкільного віку визначаються базовим компонентом дошкільної освіти України (державним освітнім стандартом) і реалізуються програмами, рекомендованими чи схваленими МОН України; запроваджена обов'язкова дошкільна освіта дітей п'ятирічного віку; розроблено програму розвитку дітей старшого дошкільного віку "Впевнений старт" [14].

Слід зазначити, що на розвиток освіти в Україні впливають також міжнародні документи. Так, у 1991 р. в Україні було ратифіковано постановою верховної ради конвенцію про права дитини, в якій держави-учасниці цієї угоди нагадують, що ООН у загальній декларації прав людини проголосила, що діти мають право на особливе піклування і допомогу, що дитині для гармонійного розвитку необхідно зростати в сімейному оточенні, атмосфері любові і розуміння, що дитина має бути підготовлена до життя в дусі ідеалів, проголошених у статуті ООН, і особливо в дусі миру, терпимості, свободи, рівності і солідарності, до того ж, країни-учасниці конвенції визнають

важливість міжнародного співробітництва для поліпшення умов життя в кожній країні, адже в країнах світу є діти, які живуть у дуже тяжких умовах і потребують особливої уваги [15].

Як наслідок залучення Болонського процесу до Лісабонської стратегії (березень 2000 р.), у 2009 році на конференції міністрів освіти країн-учасниць Болонського процесу були визначені пріоритети для європейського освітнього простору до 2020 року, серед яких зазначений розвиток навчання протягом усього життя (Lifelong Learning – LLL стратегії освіти) як дуже важливого елементу системи освіти незалежно від способу одержання знань, умінь і компетентностей [13, с 18-19].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Проаналізовано завдання органів управління системою дошкільної освіти (створення умов для здобуття та забезпечення розвитку дошкільної освіти; ліцензування освітньої діяльності; соціальний захист та захист прав учасників освітнього процесу; вимог базового компонента дошкільної освіти; організація науково-методичного забезпечення, впровадження новітніх педагогічних технологій; сприяння підготовці, підвищення кваліфікації та проведення атестації педагогічних кадрів).

Виокремлено національну стратегію розвитку освіти України на період до 2021 року, де відзначено основні досягнення в Україні на початку XXI століття стосовно дошкільної освіти (запроваджено обов'язкову дошкільну освіту для дітей старшого дошкільного віку, затверджено нові державні стандарти для дошкільнят, припинено процес закриття дошкільних навчальних закладів і розширюється їх мережа), але разом з тим зазначено і основні проблеми розбудови національної системи освіти в XXI столітті та розроблено заходи щодо усунення таких проблем.

На початку XXI століття в Україні було видано низку постанов КМ про дошкілля. Розроблено програму "Освіта і навчання 2010" (2002 р.), де навчання перестає бути процесом передавання знань, наголошується на важливості уміння вчитися і самостійного опанування знаннями. Новий підхід до навчання орієнтується на особистість, що навчається, і навчання протягом усього життя. Відповідно до закону України "Про дошкільну освіту" вимоги до рівня розвиненості, вихованості, навченості дітей дошкільного віку визначаються базовим компонентом дошкільної освіти України (державним освітнім стандартом) і реалізуються програмами, рекомендованими чи схваленими МОН України; запроваджена обов'язкова дошкільна освіта дітей п'ятирічного віку; розроблено програму розвитку дітей старшого дошкільного віку "Впевнений старт".

На розвиток освіти в Україні впливають і міжнародні документи.

Перспективи подальших розвідок у розглянутому напрямі вбачаємо в аналізі досвіду країн Європейського союзу та виокремленні прогресивних ідей, що варують застосування в Україні.

Використана література:

1. Піроженко Т. О. (2006) Психологічний супровід інноваційно-освітніх технологій в дитячому садку. Тернопіль : Навчальна книга, 48.

2. Будак С. В. (2003) Дидактичні умови підготовки майбутніх педагогів до навчання англійської мови дітей дошкільного віку: дис... канд. пед. наук: 13.00.04. О. 293.
3. Закон України про Освіту. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. № 38-39. 2017. № 38-39, ст. 380. URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua>
4. Закон України про дошкільну освіту (Відомості Верховної Ради (ВВР) 2001, № 49, ст. 259 (зі змінами, внесеними згідно із законами. № 2704-VIII від 25.04.2019, ВВР, 2019, № 21, ст.81). URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua> >
5. Про дитяче харчування від 14 вер. 2006 р. 2059-VIII від 23.05.2017, ВВР, 2017, № 29, ст.315. URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua> >
6. Про вищу освіту: закон України від 01.07.2014 № 1556-VII // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. Текст. дані. Київ, 2014. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. Назва з екрана. Дата звернення: 06.08.2016.
7. Про Національну програму “Діти України” указ Президента України від 18.01.1996 р. № 63/96 // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. Київ, 1996. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/63/96>.
8. Про гарантії і компенсації для працівників, які направляються для підвищення кваліфікації, підготовки, перепідготовки, навчання інших професій з відривом від виробництва. Постанова КМ від 28.06.1997 № 695 (Чинний). URL: <https://www.ips.ligazakon.net> > document
9. Про затвердження “Типового положення про атестацію педагогічних працівників” 6 жовт. 2010 р. -№ 930 (Зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 1473 від 20.12.2011, наказом МОН № 1135 від 08.08.2013) URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua>
10. Про затвердження Типового положення про методичний кабінет дошкільного навчального закладу. № 1070 від 09 листопада 2010 року. URL: <https://www.osvita.ua>. Законодавство. Дошкільна освіта.
11. Про затвердження Положення про психологічну службу системи освіти України, 3 трав. 1999 р. Міносвіти; Наказ, Положення від 03.05.1999 № 127 (Редакція станом на 17.08.2018) ... Реєстрація: Мін’юст України від 30.12.1999 № 922/4215. URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua> > z0922-99
12. Про затвердження Примірного положення про консультативний центр для батьків або осіб, які їх замінюють, і дітей, які виховуються в умовах сім’ї від 30.06.2011 № 714. URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua>. rada. show.sp:wide-
13. Вишневська К. Г. (2012) Трансформація самостійної роботи студентів у самостійне навчання в аспекті концепції навчання протягом усього життя (на прикладі навчання іноземної мови майбутніх економістів). *Вісник черкаського університету*. Серія Педагогічні науки. № 34(247), 18-21.
14. Базовий компонент дошкільної освіти / науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук ; авт. кол-в: А. М. Богуш, Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, Н. В. Гавриш, О. П. Долинна, Т. С. Ільченко, О. В. Коваленко, Г. М. Лисенко, М. А. Машовець, О. В. Низковська, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, Т. І. Поніманська, О. Д. Сідельнікова, А. С. Шевчук, Л. Ю. Якименко. Київ : Видавництво, 2012. 26.
15. О ратификации Конвенции о правах ребенка. ВС УССР Постановление Верховной Рады от 27.02.1991 № 789-XII .Постанова Верховної Ради № 789-XII от 27.02.1991. URL: <https://www.search.ligazakon.ua> > l_doc2.nsf > link1

References :

- [1] Pirozhenko T. O. (2006) *Psychologichnyy suprovid innovatsiyno-osvitnikh tekhnolohiy v dytyachomu sadku* [Psychological support of innovative educational technologies in kindergarten]. Ternopil': Navchal'na knyha, 48.
- [2] Budak S. V. (2003) *Dydaktychni umovy pidhotovky maybutnikh pedahohiv do navchannya anhliys'koyi movy ditey doshkil'noho viku* [Didactic Conditions for Preparing Future Teachers for Teaching English to Preschool Children]: dys... kand. ped. nauk: 13.00.04. О. 293.
- [3] *Zakon Ukrayiny pro Osvitu* [The Law of Ukraine on Education]. Vidomosti Verkhovnoyi Rady (VVR) 2017 № 38-39. 2017 №38-39, st. 380. URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua>
- [4] *Zakon Ukrayiny pro doshkil'nu osvitu* [Law of Ukraine on Preschool Education] (Vidomosti Verkhovnoyi Rady (VVR) 2001, №49, st.259 (zi zminamy, vnesenymy z hidno iz zakonymy. № 2704-VIII vid 25.04.2019, VVR, 2019, № 21, st.81). URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua> >
- [5] *Pro dytyache kharchuvannya* [About baby food] vid 14 ver. 2006 r. – 2059-VIII vid 23.05.2017, VVR, 2017, № 29, st.315. URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua> >

- [6] Pro vyshchu osvitu [On Higher Education]: zakon Ukrayiny vid 01.07.2014 № 1556-VII // Verkhovna Rada Ukrayiny : ofits. veb-portal. Tekst. dani. Kyiv, 2014. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. Nazva z ekrana. Data zvernennya: 06.08.2016.
- [7] Pro Natsional'nu prohramu "Dity Ukrayiny" [On the National Program "Children of Ukraine"] ukaz Prezydenta Ukrayiny vid 18.01.1996 r. № 63/96 // Verkhovna Rada Ukrayiny : ofits. veb-portal. Kyiv, 1996. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/63/96>.
- [8] Pro harantiyi i kompensatsiyi dlya pratsivnykiv, yaki napravlyayut'sya dlya pidvyshchennya kvalifikatsiyi, pidhotovky, perepidhotovky, navchannya inshykh profesiy z vidryvom vid vyrobnytstva [Guarantees and compensations for employees who are sent for advanced training, training, retraining, training other occupations with a separation from production]. Postanova KM vid 28.06.1997 № 695 (Chynnyy). URL: <https://www.ips.ligazakon.net/document>
- [9] Pro zatverdzhennya "Typovoho polozhennya pro atestatsiyu pedahohichnykh pratsivnykiv" [On approval of the "Standard Provision for the Certification of Pedagogical Workers"] 6 zhovt. 2010 r. № 930 (Zi zminamy, vnesenymy z-hidno z nakazoms Ministerstva osvity i nauky, molodi ta sportu № 1473 vid 20.12.2011, nakazom MON № 1135 vid 08.08.2013) URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua>
- [10] Pro zatverdzhennya Typovoho polozhennya pro metodychnyy kabinet doshkil'noho navchal'noho zakladu [On approval of the Model Regulations on the Methodological Study Room of the Preschool Institution]. № 1070 vid 09 lystopada 2010 roku. URL: <https://www.osvita.ua/Zakonodavstvo/Doshkil'naosvita>
- [11] Pro zatverdzhennya Polozhennya pro psykhoholichnu sluzhbu systemy osvity Ukrayiny [On approval of the Regulation on the psychological service of the education system of Ukraine], 3 trav. 1999 r. Minosvity; Nakaz, Polozhennya vid 03.05.1999 № 127 (Redaktsiya stanom na 17.08.2018) ... Reyestratsiya: Min'yust Ukrayiny vid 30.12.1999 № 922/4215. URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua/z0922-99>
- [12] Pro zatverdzhennya Prymirnoho polozhennya pro konsul'tatyvnyy tsentr dlya bat'kiv abo osib, yaki yikh zaminyuyut', i ditey, yaki vykhovuyut'sya v umovakh sim'yi [On approval of the Model Regulations on the Counseling Center for parents or persons who replace them and children brought up in family] vid 30.06.2011 № 714. URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua/rada/show/sp:wide->
- [13] Vyshnevs'ka K. H. (2012) Transformatsiya samostiyanoi roboty studentiv u samostiynne navchannya v aspekti kontseptsiyi navchannya protyahom us'oho zhyttya (na prykladi navchannya inozemnoyi movy maybutnikh ekonomistiv) [Transformation of students' independent work into independent learning in the aspect of the concept of lifelong learning (on the example of teaching foreign economics of future economists)]. Visnyk cherkas'koho universytetu. Seriya Pedahohichni nauky. № 34 (247), 18-21.
- [14] Bazovyy komponent doshkil'noyi osvity [Basic component of pre-school education] / Naukovyy kerivnyk : A. M. Bohush, diysnyy chlen NAPN Ukrayiny, prof, d-r ped. nauk; Avt. kol-v: A. M. Bohush, H. V. Byelyen'ka, O. L. Bohinich, N. V. Havrysh, O. P. Dolynna, T. S. Il'chenko, O. V. Kovalenko, H. M. Lysenko, M. A. Mashovets', O. V. Nyzkovs'ka, T. V. Panasyuk, T. O. Pirozhenko, T. I. Ponimans'ka, O. D. Sidiel'nikova, A. S. Shevchuk, L. Yu. Yakymenko. K. : Vydavnytstvo, 2012. 26.
- [15] O ratyfykatsyyi Konventsyyi o pravakh rebenka [Ratification of the Convention on the Rights of the Child.]. VS USSR Postanovlenye Verkhovnoy Rady ot 27.02.1991 № 78 Basic component of pre-school education9-XII.Postanova Verkhovnoy Rady № 789-XII ot 27.02.1991. URL: https://www.search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1

ИВАНОВА В. В. Нормативно-правовые основы подготовки дошкольного педагога в Украине.

Цель статьи – проанализировать нормативно-правовую основу подготовки современного дошкольного педагога, которая обеспечивается рядом документов.

Проанализированы задачи органов управления системой дошкольного образования (создание условий для получения и обеспечения развития дошкольного образования; лицензирования образовательной деятельности; социальная защита и защита прав участников образовательного процесса; требований базового компонента дошкольного образования, организация научно-методического обеспечения, внедрение новейших педагогических технологий, содействие подготовке, повышение квалификации и проведение аттестации педагогических кадров).

Выделены национальную стратегию развития образования Украины на период до 2021 года, где отмечено основные достижения в Украине в начале XXI века в отношении дошкольного образования (введено обязательное дошкольное образование для детей старшего

дошкольного возраста, утверждены новые государственные стандарты для дошкольников, приостановлен процесс закрытия дошкольных учебных заведений и расширяется их сеть), но вместе с тем отмечено и основные проблемы развития национальной системы образования в XXI веке и разработаны мероприятия по устранению таких проблем.

В начале XXI века в Украине был издан ряд постановлений КМ о дошкольного. Разработана программа “Образование и обучение 2010” (2002 г.), где обучение перестает быть процессом передачи знаний, отмечается важность умения учиться и самостоятельного овладения знаниями. Новый подход к обучению ориентируется на личность обучающегося, и обучение в течение всей жизни. Согласно закону Украины “О дошкольном образовании” требования к уровню развитости, воспитанности, обученности детей дошкольного возраста определяются базовым компонентом дошкольного образования Украины (государственным образовательным стандартом) и реализуются программами, рекомендованными или одобренными МОН Украины; введена обязательная дошкольное образование детей пятилетнего возраста; разработана программа развития детей старшего дошкольного возраста “Уверенный старт”.

На развитие образования в Украине влияют и международные документы, в частности – на подготовку ребенка к жизни в духе мира, свободы, равенства и солидарности, а также на развитие обучения в течение всей жизни (Lifelong Learning – LLL).

Ключевые слова: нормативно-правовую основу, подготовка дошкольного педагога, Украина, задачи органов управления системой дошкольного образования, дошкольное образование.

IVANOVA VIKTORIA. Regulatory basics of pre-education training in Ukraine.

Purpose of the article to analyze the legal basis for the preparation of a modern preschool teacher, which is provided with a number of documents.

The tasks of governing bodies of the preschool education system (creation of conditions for obtaining and ensuring the development of preschool education; licensing of educational activities; social protection and protection of the rights of participants in the educational process; requirements of the basic component of preschool education; organization of scientific and methodological support; introduction of new pedagogical technologies; , training and certification of teaching staff).

The National Strategy for the Development of Education of Ukraine for the period up to 2021, outlining the main achievements in Ukraine at the beginning of the 21st century regarding preschool education, was introduced (mandatory mandatory preschool education for older preschool children was approved, new state standards for preschool children were approved, the process of closing preschools was stopped institutions, and their network is expanding), but at the same time, the main problems of building the national education system in the 21st century are identified and measures are taken to address such problems.

At the beginning of the 21st century, a series of CM decisions on preschools were issued in Ukraine. The program “Education and Training 2010” (2002) has been developed, where learning ceases to be a process of knowledge transfer, emphasizes the importance of learning and self-mastering. The new approach to learning is focused on the learner’s personality and lifelong learning. According to the law of Ukraine “On Preschool Education” requirements for the level of development, upbringing and education of preschool children are determined by the basic component of pre-school education of Ukraine (state educational standard) and implemented by programs recommended or approved by the Ministry of Education and Science of Ukraine; compulsory preschool education for children of five years has been introduced; the program of development of children of senior preschool age “Safe start” is developed.

The development of education in Ukraine is also influenced by international instruments, in particular – the preparation of the child for life in a spirit of peace, freedom, equality and solidarity, as well as the development of lifelong learning (Lifelong Learning – LLL).

Keywords: legal framework, preparation of preschool teacher, Ukraine, tasks of bodies of management of preschool education system, preschool education.